

PRESES APSKATS

10.07.2026

Sagatavoja:
Uzziņu un informācijas centrs
Latvijas Nacionālā bibliotēka

Preses apskatā: Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā aizritējis Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības reģionālais fināls, Valmieras muzejā un Valmieras Integrētajā bibliotēkā norisinājies seminārs par piekļūstamību kultūras vidē, izdevniecības “Liels un mazs” grāmatas iekļautas 2026. gada Starptautiskās Bērnu un jauniešu literatūras padomes (IBBY) Goda sarakstā, 10. jūlijā tiek slēgta Smiltenes novada Brantu bibliotēka un citas nozares ziņas.

Preses apskatā iekļauti raksti no Latvijas centrālajiem un reģionālajiem laikrakstiem.

Nacionālās skaļās lasīšanas reģionālajā finālā uzvar Agate Svilāne

28. maijā Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā (RCB) notika Nacionālās skaļās lasīšanas sacensību reģionālais fināls, tajā piedalījās seši skolēni no Rēzeknes un Rēzeknes novada. Audzēkņus pavadīja pedagogi, bibliotekāri un vecāki.

Šogad Latvijā sacensības notiek jau deviņto gadu, tajās piedalās 5. klašu skolēni. Atlase notiek četras kārtās. Pasākumā RCB muzikālo noskaņu ar savu īpašo un skaisto saksofona skaņējumu radīja Rēzeknes tehnikuma 1. kursa studente Kristiāna Parisa Šķēle-Brokāne. Savukārt sacensību reģionālā finālā dalībniekus šogad vērtēja žūrija: literāte, literatūrkritiķe, publiciste un žurnāliste Līgija Purinaša, Zvaigznes grāmatnīcas Rēzeknē vadītāja Olīta Breidaka; Rēzeknes Bērnu bibliotēkas vecākā bibliotekāre, lasīšanas vēstnese, bērnu grāmatu autore Meldra Gailāne, žurnāliste, literāte un lasīšanas vēstnese Inga Kaļva-Miņina un Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centra «Zeiņi» direktore Līga Springa.

Rēzeknes reģiona Skaļās lasīšanas sacensību finālā 1. vietu ieguva Agate Svilāne no Viļānu vidusskolas, kura ar izteiksmīgu un pārliecinošu priekšnesumu lasīja fragmentu no Tinas Lanēmas grāmatas «Nora nobur skolu». 2. vietā ierindojās Anisija Karpeko no Rēzeknes 2. vidusskolas, lasot Deivida Valijama grāmatas fragmentu «Gangsteromīte». 3. vietu izcīnīja Amēlija Ahverdjanka no Rēzeknes sākumskolas, kura uzstājās ar fragmentu no Dzintara Tilaka grāmatas «Zlatas ceļš». Septembrī turēsim īkškus par Agati Svilāni, kura pārstāvēs Rēzeknes reģionu Latgales starpfinālā Daugavpilī, informē Rēzeknes 2. bibliotēkas vecākā bibliotekāre Nadīne Jefimova. ■

Avots: Vietējā Latgales Avīze

Datums: 05.06.2026

Ārprāts un putni izskaidro pasauli

Izdevniecības Liels un mazs autori iekļauti IBBY Goda sarakstā 2026

Undīne Adamaite

DIVAS *Liels un mazs* izdotas grāmatas iekļautas 2026. gada IBBY Goda sarakstā (IBBY Honour List), kas ir viens no nozīmīgākajiem starptautiskajiem bērnu un jauniešu literatūras atzinības sarakstiem pasaulē. Tajā reizi divos gados katra Starptautiskā Bērnu un jauniešu literatūras padomes jeb IBBY (International Board on Books for Young People) nacionālā nodaļa izvirza izcilākos savas valsts darbus rakstniecības, ilustrācijas un tulkojumu kategorijā.

Rakstniecības kategorijā no Latvijas šogad Goda sarakstā iekļauta Ineses Zanderes grāmata *Putni mūs redz* (*Liels un mazs*, 2023), ko ilustrējusi Aleksandra Runde. Tulkojumu kategorijā iekļauts Signes Viškas veiktais Ditas Cipfeles grāmatas *Kā ārprāts man izskaidro pasauli* (*Liels un mazs*, 2024) tulkojums no vācu valodas. Savukārt ilustrācijas kategorijā Latviju pārstāv Aleksandra Runde, kura IBBY Honour

▲ **RAKSTNIECĪBAS** kategorijā no Latvijas šogad Goda sarakstā iekļauts Ineses Zanderes poētiskais un filozofiskais vēstījums par cilvēka un dabas attiecībām *Putni mūs redz* (*Liels un mazs*, 2023), ko ilustrējusi Aleksandra Runde.

List iekļauta par ilustrācijām savai grāmatai *Ko darīt, ja esi kails pilsētā* (*Jāņa Rozes apgāds*, 2023).

Grāmata *Putni mūs redz* ir

Ineses Zanderes poētisks un filozofisks vēstījums par cilvēka un dabas attiecībām, savukārt *Kā ārprāts man izskaidro pasauli* ir vācu

rakstnieces Ditas Cipfeles romāns pusaudžiem, kurā humors savijas ar nopietniem jautājumiem par pieaugšanu, citādību un ģimeni. Visas

IBBY Goda sarakstā ir iekļauta 191 grāmata no 59 valstīm 52 valodās

IBBY Goda sarakstā iekļautās grāmatas, kas pārstāv Latviju, ir Starptautiskās Jāņa Baltvilka balvas laureātes.

IBBY Goda saraksts nav konkurss ar vienu uzvarētāju. Tā ir starptautiska izcilāko bērnu grāmatu izlase, kurā katra dalībvalsts izvirza darbus, kas vislabāk raksturo tās bērnu literatūras kvalitāti un daudzveidību. Goda sarakstā iekļautās grāmatas tiek izstādītas starptautiskās grāmatu izstādēs un konferencēs visā pasaulē, kur tās iepazīst izdevēji un tulkotāji, veicinot grāmatu atpazīstamību un iespēju tām tikt tulkotām citās valodās.

Liels un mazs lepojas arī ar

faktu, ka šī gada IBBY Goda sarakstā tulkojumu kategorijā no Armēnijas kā izcilākā tulkotā grāmata iekļauta Nairas Hačatryanas armēņu valodas tulkojums Signes Viškas grāmatai *Kate, kas gribēja kļūt par vectēvu*. Oriģinālizdevums latviešu valodā iznāca apgādā *Liels un mazs* 2021. gadā, pašlaik grāmata tulkota jau 10 valodās.

2026. gada IBBY Goda saraksts ir līdz šim plašākais tā veidošanas vēsturē, tajā iekļauta 191 grāmata no 59 valstīm 52 valodās. Visas grāmatas kopā tiks prezentētas 40. IBBY Pasaules kongresā Otavā, Kanādā, bet pēc tam tās tiks izstādītas starptautiskajos grāmatu tirgos un izstādēs, tostarp Frankfurtes grāmatu tirgū un Boloņas bērnu grāmatu tirgū, iepazīstinot grāmatniecības profesionāļus un citus interesentus ar izcilākajiem bērnu literatūras darbiem un to autoriem, ilustratoriem, tulkotājiem un izdevējiem.

2026. gada IBBY Goda saraksts un katalogs: www.ibby.org. ●

Avots: Diena

Datums: 10.07.2026

Bibliotēka kā tilts sabiedrības iekļaušanai jeb pāris vārdu par pasākumu ciklu «Redzu, jūtu, dzirdu citādi»

Viss sākas ar satikšanos. Tā arī šoreiz – 2025. gada novembrī Valmieras muzejā un Valmieras Integrētajā bibliotēkā norisinājās seminārs par piekļūstamību kultūras vidē. Semināra laikā izraisītās diskusijas pamudināja bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas vecāko bibliotekāri sadarboties ar Valmieras Invalīdu biedrību «Atspēriens», lai aktualizētu biedrības darbību un veicinātu bērnu izpratni par dažādību sabiedrībā. Viss labs nāk ar gaidīšanu – maijā tika īstenots tematisko rītu cikls «Redzu, jūtu, dzirdu citādi», kur pēc bibliotēkas iniciatīvas satikās mazie valmierieši – pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņi – un cilvēki ar invaliditāti.

Pretstatā pieaugušajiem bērni dzīves uztveri vēl tikai veidojas, tāpēc neizveidojušies aizspriedumi ļauj daudz vieglāk būt atvērtam pret dažādību. Tematiskie rīti tika organizēti, lai sekmētu bērnu izpratni par dažādību, veicinātu empātiju un mazinātu aizspriedumus par cilvēkiem ar in-

validitāti. Valmieras Invalīdu biedrības «Atspēriens» valdes priekšsēdētāja Ilga Mauriņa labprāt piekrita pasākumu ciklam, atzīdama, ka Valmierā līdz šim ir pietrūkusī ciešāka sadarbība ar dažāda vecuma bērniem sabiedrībā valdošo stereotipu dēļ. Bibliotēkā savukārt ilggadēji izveidojusies sadarbība ar pilsētas pirmsskolas izglītības iestādēm, tāpēc bibliotēka kļuva par tiltu, kas savieno dažādas puses. Līdz šim tikai vienas pirmsskolas izglītības iestādes audzēkņi bija viesojušies invalīdu biedrībā, bet pasākumu cikla rezultātā par šādu iespēju uzzināja vēl divas. Pasākumu norise invalīdu biedrībā ļāva bērniem praktiski dzirdēt dzīves stāstus un iepazīt, kā jūtas un ikdienu pavada cilvēki, kam, piemēram, nepieciešams izmantot Braila rakstu grāmatas lasīšanai. Mazie valmierieši ar interesi uzdeva jautājumus un nedomājot iesaistījās rotaļās kopā ar bērniem no Valmieras Gaujas krasta vidusskolas-attīstības centra – speciālās skolas, kuras bērni

arī apmeklēja vienu no tematiskajiem rītiem. Bērni cits citu uztvēra kā līdzīgus un pacietīgi gaidīja, ja blakus stāvošajam vajadzēja nedaudz vairāk laika, lai izpildītu uzdevumu. Bērni nenosodīja, bet pieņēma; pārdomu raisošā tēma arī pieaugušajiem.

Tematiskajiem rītiem bija gatavojušies visi. Invalīdu biedrības darbinieki un apmeklētāji dalījās pieredzes stāstos un bija gatavojuši bērniem uzdevumus un cianastu, Bērnu apkalpošanas nodaļas vecākā bibliotekāre Līga Bujane vēstīja par dažādību ar literatūras palīdzību, savukārt pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņi bija gatavojuši dzejoļiņus, zīmējumus un pat izrādi, ko rādīja visiem sanākušajiem. Līga Bujane atzīst: «Šī sadarbība deva ieguvumus gan bērniem, gan pieaugušajiem. Bērni mācījās pieņemt atšķirīgo un saprast, ka ikviens ir svarīgs šajā pasaulē. Bibliotēkai šis tikšanās kļuva par mazu, bet nozīmīgu soli kopienas saliedēšanā un sociālās iekļaušanas veicināšanā.»

Pirmsskolas izglītības iestādes «Sprīdītis» grupas «Mākonīši» audzēkņi kopā ar audzinātāju I. Miglavu un V. Miezi atzinīgi novērtēja praktisko iespēju bērniem līdzdarboties, jo varēja izmēģināt pārvietoties ar balto spieķi un iepazīt zīmju valodu; šāda iesaiste ir veicinājusi bērnu interesi diskutēt par dažādību vēl vairākas dienas pēc pasākuma. Pirmsskolas izglītības iestādes «Kārliena» «Zaķēnu» grupas bērni un skolotājas A. Sloka, I. Cirule, M. Saukuma un S. Lapiņa atzinīgi novērtē, ka tematiskais rīts mācīja atbildību un saudzēt kā sevi, tā citus. Valmieras Invalīdu biedrības «Atspēriens» priekšsēdētāji Ilgai Mauriņai savukārt vislielākais gandarījums ir par izveidoto sadarbību un iespēju satikties ar mazajiem valmieriešiem, tā iepriecinājusi arī biedrības apmeklētājus.

Dzīve nav paredzama, tāpēc saudzējama un augsti vērtējama – par to pārliecinājās gan tematisko rītu apmeklētāji, gan ikviens, kurš 19. maijā atradās Valmieras novadā. Pēcpusdienā tika iedarbināts šūnapraides paziņojums. Acumirkliņo šoku nomaiņīja raižes par tālāko rīcību, uz ko daudzi nebija gatavojušies. Bērni, kuri tobrīd atradās Valmieras biblio-

tēkas Bērnu apkalpošanas nodaļā, sāka raudāt un jautāt, vai nomirs. Tikai pateicoties bibliotekāru operatīvajai rīcībai, bērni nomierinājās. Rezultātā no plānotajiem četriem pasākumiem tika īstenoti tikai divi. Tā bija vērtīga iespēja iesākt sadarbību, ko tālāk attīstīt drošākos apstākļos.

Pēdējo nedēļu trauksmainās izjūtas ir turpinājums ilgstoši vērojamam aktivitāšu kopumam ar mērķi radīt šaubas un novājināt mūs. Lai arī sākotnēji izjustā trauksme ir mazinājusies, tā pašas nepazūd, to jūt gan bērni, gan pieaugušie. Bibliotēkas loma šādā situācijā paliek nemainīga – sniegt iekļaujošu, atvērtu un iedrošinošu vidi, kur iedzīvotājiem iegūt kvalitatīvu informāciju, atpūties un satikties ar līdzīgi domājošiem. Tā ir vieta, kas var veicināt empātiskas un iekļaujošas sabiedrības veidošanu. Jācer, ka maijā iesāktais tematisko rītu cikls būs iedrošinājis arī citus saprast, ka esam līdzīgi un vienoti, lai cik atšķirīgi izskatītos vai izturētos. Uz tikšanos bibliotēkā!

**Richards Edijs Štibe,
Līga Bujane,**

Valmieras bibliotēkas
Bērnu apkalpošanas nodaļa

Publicitātes foto

Avots: Liesma

Datums: 30.06.2026

10. jūlijā darbu noslēgs Brantu bibliotēka

Smiltenes novada bibliotēka informē, ka 2026. gada 10. jūlijs būs pēdējā darba diena Blomes bibliotēkas Brantu nodaļai. Aicinām iedzīvotājus līdz tam laikam atdot bibliotēkā izņemtās grāmatas un citus iespieddarbus. Brantu bibliotēkas nodaļa apmeklētājiem būs atvērta vēl 10. jūlijā no pulksten 8.30 līdz 16.00.

Bibliotēka aicina Brantu pagasta iedzīvotājus turpmāk izmantot savai dzīvesvietai tuvākajās bibliotēkās, kā arī nepieciešamības gadījumā pieteikt pakalpojumu dzīvesvietā, kas ļaus saņemt bibliotēkāros pakalpojumus arī turpmāk.

Atgādinām, ka saskaņā ar Smiltenes novada pašvaldības domes 2026. gada 19. marta lēmu-

mu Brantu bibliotēka no 1. aprīļa tika reorganizēta par Smiltenes novada bibliotēkas struktūrvienības „Blomes bibliotēka ar Brantu nodaļu” nodaļu. Bibliotēkas krājums atradās nomātās telpās Vidzemes ciemā, Brantu pagastā, un pakalpojums iedzīvotājiem tika nodrošināts vienu dienu nedēļā. Smiltenes novada bibliotēkas vadītāja Inta Mežule skaidro, ka pēdējo gadu laikā bibliotēkas pakalpojumu izmantošana būtiski samazinājusies, savukārt uzturēšanas izmaksas saglabājušās augstas. Lēmums par Brantu bibliotēkas nodaļas darbības izbeigšanu pieņemts, izvērtējot un salīdzinot tās darbības rezultātus ar analoģu periodu iepriekšējā gadā un ņemot vērā saimnieciskos apsvērumus. Būtiski samazi-

nājies apmeklētāju skaits – piecu mēnešu laikā tas sarucis par 79%. Samazinājies pakalpojumu pieprasījums – izsniegto grāmatu un citu izdevumu skaits krities par 81,3%. Tikai trīs lietotāji izmanto vienīgi Brantu bibliotēku, bet pārējie jau izmanto citas Smiltenes novada bibliotēkas. Lielākā daļa lietotāju dzīvo Vidzemes ciemā vai Smiltēnē, kur pieejama Smiltenes novada bibliotēka ar plašāku pakalpojumu klāstu. Brantu pagasta pārējā teritorijā bibliotēku regulāri izmanto tikai daži iedzīvotāji, kuriem iespējams nodrošināt alternatīvus risinājumus, tostarp pakalpojumu dzīvesvietā.

Zane Ērgle-Mežule,
komunikācijas speciāliste

Avots: Smiltenes Novada Pašvaldības Vēstis

Datums: 09.07.2026

Salā var apskatīt starptautisku izstādi «BLOOM: Hong Kong × Latvia»

Izstādei «BLOOM: Hong Kong × Latvia» ir arī otrā daļa: Ingas Āriņas (no kreisās) un Līgas Vietnieces darbi apskatāmi Salas bibliotēkā.

ILZE BIČEVSKA

Piektdien, 3. jūlijā, Salas tautas namā atklāja starptautisku izstādi ar nosaukumu «BLOOM: Hong Kong × Latvia». Kā tās atklāšanā sacīja tautas nama vadītājs Hardijs Grudulis, šī izstāde varētu likt cilvēkiem ielūkoties tajā, it kā garām ejot, jo viena ekspozīcija atrodas tautas nama pirmajā stāvā, bet otra – bibliotēkā. Izstādes radīšanā piedalījās vietējie iedzīvotāji, kam sirdij tuva māksla – glezniecība un floristika: Elīna Ūberga, Marta Frīda Zaiļskalne, Silvija Kancāne, Ginta Jaudzema, Rita Berķe-Brūge, Liene Dāboliņa, Līga Vietniece, Inga Āriņa un Hardy Gru (Hardijs Grudulis).

Salas pagasta iedzīvotāju kopiena atsaucaš Honkongas mākslinieces Liu Lee aicinājumam papildināt viņas digitālo ziedu gleznu darbus ar savām gleznām vai kompozīcijām jau taustāmā materiālā. Katram šīs izstādes dalībniekam izlozes kārtībā piešķīra vienu Liu Lee digitālo darbu, kura iespaidā, kā arī balstoties uz paša izteli un intuīciju, varēja radīt, tādēļ, latviešu atbildi Honkongas māksliniecei.

Ir vasaras pilnbrieds, kad Latvijas dabā sastopams milzīgs klāsts augu, ko arī mūsu mākslinieces un floristes neskopojoties pielietoja savos darbos. Viens no izstādes nosacījumiem – pievērst uzmanību arī tam, kā dabīgie augi organiski laika gaitā mainās, lēnām pārziedot un novīstot. **LIENE DĀBOLIŅA** par saviem darbiem «Nektārs» un «Nolijis» stāstīja, ka izvēlējusies plavas ziedus baltā krāsā, piedomājot par šīs krāsas pielietojumu Liu Lee digitālajā gleznā. Liene vākusī ziedus un nektāraugus Kalsnavas pusē.

Ingas Āriņas un Līgas Vietnieces kompozīcijas apskatāmas Salas bibliotēkā, kur apmeklētāji var noklausīties arī Liu Lee videouzrunu sadarbības partneriem Latvijā. Inga Āriņa gudrojusi, kā dzīvos ziedus iesaistīt savā kompozīcijā, paturot prātā, ka izstāde ilgs trīsdesmit dienas. Tad kāpēc lai to nebūtu arī kaltēti hortenziju ziedi? Viņas kompozīcija

ar nosaukumu «Zilā lagūna» ir kā dialogs ar Liu Lee gleznu, kur zilās un baltās krāsas simbolizē ūdens dzidro mieru, gaismu, brīvību, kaut ko no gleznā redzamajām formām, bet dzeltenie akcenti ienes saules siltumu un dzīvības enerģiju, radot līdzsvaru starp mieru un kustību.

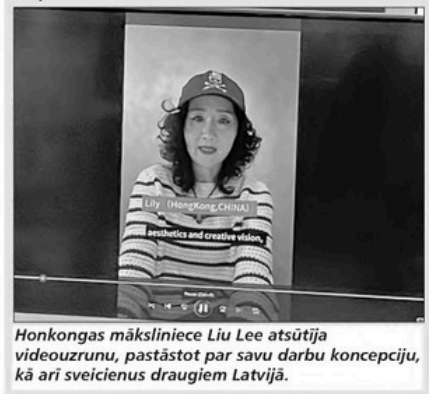
– Šī kompozīcija stāsta par dabas harmoniju, kur ziedi un māksla satiekas vienā elpā. Bet kompozīcija «Domu haoss» atspoguļo cilvēka iekšējo pasauli,

kurā sadzīvo atmiņas, emocijas, sapņi un ikdienas notikumi, – stāsta Inga ĀRIŅA.

Līgas VIETNIECES izstādei piedāvātās kompozīcijas sauc «Dzīvība uguns apskāvienā», «Zemes klēpis», «Brīvības lidojums» un «Vasaras elpa». «Dzīvība uguns apskāvienā» ir no ģipsa veidots telpisks mākslas objekts, kur sarkanā virsma simbolizē uguni un spēku, bet darba centrā liktā ziedu kompozīcija simbolizē dzīvību, cerību un atjaunošanos. «Zemes klēpis» – svece, kas stāsta par zemi, akmeni un gaisu. Darbs «Brīvības lidojums» simbolizē jaunu sākumu, cerību, brīvību, bet «Vasaras elpa» – zeme un akmens, kas glabā saules siltumu, magones, lavandas, krāsas un miers. Tādas radošās atbildes māksliniecei no Honkongas sniedza latviešu puse. ●

Uzziņai

Liu Lee ir starpdisciplināra māksliniece un modes dizainere no Honkongas. Viņa strādā fotogrāfijas, digitālās kolāžas, grafikas un eksperimentālo mediju jomās. Savos darbos viņa izmanto tikai pašas uzņemtas fotogrāfijas, tās dekonstruējot un veidojot daudzslāņainas kompozīcijas. Mākslinieces darbi pēta sievišķības, identitātes, brīvības un ķermeņa reprezentācijas tēmas. Viņas darbi eksponēti Eiropā un Austrumāzijā, atrodas privātkolekcijās visā pasaulē. Šī laikmetīgās mākslas izstāde Salā ir pirmā reize, kad Liu Lee darbi izstādīti Baltijas valstīs.

Honkongas māksliniece Liu Lee atstāja videouzrunu, pastāstot par savu darbu koncepciju, kā arī sveicienus draugiem Latvijā.

Šajā reizē izstāde Salas tautas namā izlikta pirmajā stāvā – ar domu, kamēr otrajā notiek remontdarbi, tikmēr var arī tā. Ienācējs garām nepaies.

Latvijas dzīvo ziedu kompozīcijas vāzēs un ziedi digitālajā versijā. Honkongas mākslinieces versijai Salas kopienas pārstāvji – mākslas mīļotāji – meklēja līdzīgu un savus darbus radīja floristikā un citā materiālā. AUTORES foto

Mežāres Tautas namā

(“Druvaenīklī 16A”, Mežāre, Mežāres pagasts, Jēkabpils novads)

2026.GADA 15.JŪLIJĀ

PLKST.11.00

(Reģistrācija no plkst.10.30)

starpterritoriālās sadarbības projekta
“Dzīvā atmiņa. Apzinātas un pieejamas
novadpētniecības kolekcijas” atklāšana –

forums
“Kultūras mantojuma
nozīme vietējām kopienām
un pašvaldībām”

PROGRAMMĀ:

- Mežāres vecitēlnieku kopienas, topošās Jēkabpils un Madonas novada novadpētniecības kolekciju kartes, spmācību kurss “Novadpētniecība: mantojuma saglabāšana un komunikācija” prezentācija;
- Ph.D. Lolitas Ozoliņas lekcija “Kultūras mantojuma kopienas, vietējo kopienu loma un nozīme mantojuma saglabāšanā”;
- līta runas, paneldiskusijas, u.c.

PIEDALĀS:

- Sēju tradicionālās mūzikas grupa “Krāce”;
- Jēkabpils novada Galvenā bibliotēka;
- Latvijas Kultūras akadēmijas Tālrunis bez robežām centrs;
- Madonas novadpētniecības un mākslas muzejs;
- Jēkabpils novada Tūrisma informācijas centrs, u.c.

*PROGRAMMA TIKS PRECIZĒTA

PASĀKUMA LAIKĀ TIKS VEIKTA FOTOGRAFĒŠANA UN FILMŠĀFA PUBLICITĀTES BOLDKOS

DZĪVĀ
ATMIŅA.

Apzinātas un
pieejamas
novadpētniecības
kolekcijas

Daudz nostalģijas un eksotikas

Kultūras vieta Ex Libris piedāvā publiski pieejamu analoģo mediju bibliotēku

Ilze Auzāne

KULTŪRAS telpā Ex Libris atklāta *Klausītava* – publiski pieejama vieta, kur ikviens var bez maksas klausīties un skatīties skaņu un video ierakstus formātos, kas pakāpeniski iziet no mūsu dzīves, piemēram, vinila plates, audio kasetes, magnetofona lentes, VHS kasetes, CD un DVD. Šī iniciatīva ir radusies pirms diviem gadiem, kad pirmā *Klausītava* tika atvērta radošajā kopienā *Viskaļi*. Tās iniciators ir sociologs, uzņēmējs un kultūras aktivists Sandris Mūriņš.

«Man ir daudz draugu komponistu, kuri man dāvina diskus, bet man nebija, kur tos atskaņot. Es sāku domāt par to, ka es pats esmu klausījies kasetes, mans tēti – lentes. Sāku domāt par formātiem, kas pamazām izzūd vai ir izzuduši pavisam no mūsu ikdienas, bet tā ir ievērojama daļa no mūsu kultūras mantojuma. Vecākajai paaudzei tajā ir daudz nostalģijas, jaunākajai – daudz eksotikas un intereses par to, kā socializējušies viņu mammas un tēti,» stāsta *Klausītavas* iniciators.

Viņš bija ievērojams, ka daudzi cilvēki met ārā audio un video ierakstus, jo viņiem vairs nav tehnikas to atskaņošanai, vai tiek valā no pašas tehnikas, jo vēlas atbrīvot vietu. Tieši tā ir tikuši ielikti pamati *Klausītavas* kolekcijai. Šobrīd *Viskaļos* aizsākusies iniciatīva turpinās attīstīties kultūras telpā Ex Libris, radošajā rūpnīcā *Veldze*.

Jauna elpa

«Radošās rūpnīcas *Veldze* izpilddirektore Zane Ruģēna un Ex Libris pārstāvis Oskars Francis Bārdziņš pamudināja pārņemt *Klausītavu* uz šejieni un iedvest tajā jaunu elpu. Man tas šķita iederīgi, jo Ex Libris ir par aprītes ekonomiku, Ex Libris ir par lietotām grāmatām, šis pro-

▲ **KLAUSĪTAVAS** atklāšanas pasākumā ar lekciju *Mūzikas izdošana un aprīte padomju Latvijā un vēlāk* uzstājās sociologs Jānis Daugavietis, kurš ļāva pārcelties daudzus desmitgažu senā pagātnē.

FOTO - ILZE AUZĀNE

Vecākajai paaudzei tajā ir daudz nostalģijas, jaunākajai – daudz eksotikas un intereses par to, kā socializējušies viņu mammas un tēti.

Sandris Mūriņš

jekts ir par lietotiem audio un video ierakstiem. Mēs esam par kultūras mantojumu – un tie ir ne tikai fiziski priekšmeti, bet arī veids, kā veselā paaudzes ir dzīvojušas, klausījušas un citādi patērējušas kultūru,» akcentē Sandris Mūriņš un piebilst, ka viņus vieno kopīga pārliecība, ka kultūras mantojums kļūst vērtīgāks, ja tas tiek izmantots, nevis glabājas kastēs vai noliktavās.

Klausītava radīta, lai saglabātu un padarītu pieejamu analoģo (un arī izplēnējo digitālo) mediju kultūras mantojumu un vienlaikus sniegtu iespēju ikvienam atnest un noklausīties vai

noskatīties arī savus personīgos ierakstus.

Emocionāla vērtība

Apmeklētāji ir mudināti papildināt kopējo kolekciju, ziedojot audio un video materiālus, kā arī tehniku – plašu atskaņotājus, kasešu un lenšu magnetofonus, VHS, DVD un CD atskaņotājus. «Es ceru, ka parādīsies arī entuziasti, kas palīdzēs salabot lenšu atskaņotāju vai uzdāvinās mums savu,» saka Oskars Francis Bārdziņš un piemin, ka *Klausītava* lieiski papildina Ex Libris misiju – dot jaunu dzīvi lietām, kurām joprojām ir kultūras

un emocionāla vērtība. Tāpat kā grāmatām, arī skaņu un video ierakstiem ir savi stāsti, kurus ir vērts saglabāt un dalīties ar citiem.

Klausītavas atklāšanas pasākumā ar lekciju *Mūzikas izdošana un aprīte padomju Latvijā un vēlāk* uzstājās sociologs Jānis Daugavietis, kurš ļāva pārcelties daudzus desmitgažu senā pagātnē un ielūkoties kontroles mehānismu un izvairīšanās praksi vēsturē, kas ir viņa un kolēģu izpētes uzmanības centrā (tāpat sociologs visus interesentus 11. jūlijā plkst. 19 aicina uz sarunu festivāla *Lampa* zinātnes kafējnicu *Vai rok-*

mūzika padomju Latvijā bija kontrkultūra?).

«Kasetes, magnetofona lentes, vinila plates, VHS, CD un DVD ir nozīmīga mūsu kultūras vēstures daļa. Šie formāti ļāva iemūžināt un baudīt mūziku, balsis un attēlus unikālā, fiziskā veidā. Katra tehnoloģija radīja īpašu klausīšanās un skatīšanās pieredzi, ko digitālajā laikmetā vairs nav iespējams pilnībā atkārtot – vinila adatas pieskāriens platei, kasešu čerkstoņa vai magnetofona lentu vienmērīgā griešanās rada īpašu emocionālu saikni starp ierakstu un klausītāju,» uzsver *Klausītavas* īstenotāji. ●

Avots: Diena

Datums: 10.07.2026